

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2025/26:AU13

Frihet från våld, förtryck och utnyttjande – En nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, utnyttjande i prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna och avslår samtliga motionsyrkanden, främst med hänvisning till pågående arbete.

I skrivelsen presenterar regeringen en ny nationell jämställdhetspolitisk strategi mot våld, förtryck och utnyttjande för perioden 2026–2035. Motionsyrkandena som behandlas i betänkandet handlar bl.a. om strategins inriktning, arbetet mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck samt insatser när det gäller stöd och skydd till den som är utsatt för våld.

I betänkandet finns sex reservationer (S, V, C, MP) och tre särskilda yttranden (S, SD, V).

Behandlade förslag

Skrivelse 2025/26:245 Frihet från våld, förtryck och utnyttjande – En nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, utnyttjande i prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Nio yrkanden i följdmotioner.

28 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	5
Utskottets överväganden.....	6
En nationell strategi mot våld, förtryck och utnyttjande.....	6
Utskottets ställningstagande.....	13
Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel	17
Utskottets ställningstagande.....	23
Hedersrelaterat våld och förtryck	28
Utskottets ställningstagande.....	33
Reservationer	36
1. En nationell strategi mot våld, förtryck och utnyttjande, punkt 1 (S, MP).....	36
2. En nationell strategi mot våld, förtryck och utnyttjande, punkt 1 (C) ..	37
3. Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel, punkt 2 (S, MP)	38
4. Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel, punkt 2 (V)	39
5. Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel, punkt 2 (C).....	40
6. Hedersrelaterat våld och förtryck, punkt 3 (S, MP).....	41
Särskilda yttranden	43
1. Särskilt yttrande (S).....	43
2. Särskilt yttrande (SD).....	43
3. Särskilt yttrande (V)	44
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	45
Skrivelsen.....	45
Följdmotionerna	45
Motioner från allmänna motionstiden 2025/26	46

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. En nationell strategi mot våld, förtryck och utnyttjande

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 35,
 2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 51,
 2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 18,
 2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 130,
 2025/26:4133 av Lorena Delgado Varas m.fl. (-) yrkandena 4 och 7 samt
 2025/26:4140 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 1 och 2 samt
 lägger skrivelse 2025/26:245 till handlingarna.

Reservation 1 (S, MP)

Reservation 2 (C)

2. Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:1506 av Jamal El-Haj (-) yrkande 1,
 2025/26:2747 av Annika Strandhäll (S) yrkande 7,
 2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 14, 21, 22, 27
 och 32,
 2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkandena 52–54 och 74,
 2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 17, 26 och 29,
 2025/26:3592 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 5,
 2025/26:3646 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 18 och 21 samt
 2025/26:4133 av Lorena Delgado Varas m.fl. (-) yrkandena 1–3, 5 och
 6.

Reservation 3 (S, MP)

Reservation 4 (V)

Reservation 5 (C)

3. Hedersrelaterat våld och förtryck

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2802 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 2 och 3,
 2025/26:3065 av Noria Manouchi (M) yrkande 2,
 2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkandena 75 och 77,
 2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 30 och
 2025/26:3623 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 26.

Reservation 6 (S, MP)

Stockholm den 11 juni 2026

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Magnus Persson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Magnus Persson (SD), Saila Quicklund (M), Adrian Magnusson (S), Johanna Haraldsson (S), Oliver Rosengren (M), Serkan Köse (S), Sara Gille (SD), Sofia Amløh (S), Merit Frost Lindberg (M), Ciczie Weidby (V), Martina Johansson (C), Mats Arkhem (SD), Leila Ali Elmi (MP), Helene Odenjung (L), Ulf Lindholm (SD), Jonathan Svensson (S) och Camilla Rinaldo Miller (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 2025/26:245 Frihet från våld, förtryck och utnyttjande – En nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, utnyttjande i prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck, två motioner som väckts med anledning av skrivelsen och 28 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26. En förteckning över behandlade förslag finns i bilagan.

I samband med utskottets beredning av budgetpropositionen för 2026 lämnade regeringen information till utskottet om utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet genom jämställdhetsminister Nina Larsson (L) och statssekreterare Adam Alfredsson (L).

Den 28 april 2026 lämnade generaldirektör Lise Tamm information till utskottet om Jämställdhetsmyndighetens verksamhet.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen presenterar regeringen en ny nationell jämställdhetspolitisk strategi mot våld, förtryck och utnyttjande för perioden 2026–2035.

Regeringen redogör också i skrivelsen för den närmare innebörden av det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet om att mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra samt det sjunde jämställdhetspolitiska delmålet om att hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra.

Skrivelsen innehåller även en översiktlig sammanfattning av arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor för perioden 2017–2025.

Utskottets överväganden

En nationell strategi mot våld, förtryck och utnyttjande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. de strategiska områdena i den nationella strategin mot våld, förtryck och utnyttjande och lägger skrivelsen till handlingarna.

Jämför reservation 1 (S, MP) och 2 (C).

Skrivelsen

Översiktlig sammanfattning av arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2017–2025

Mot bakgrund av sitt åtagande i budgetpropositionen för 2022 har regeringen varantannat år lämnat en skrivelse till riksdagen med en redovisning av arbetet utifrån det jämställdhetspolitiska delmålet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra (prop. 2021/22:1, utg.omr. 13, s. 85). Regeringen har hittills lämnat två skrivelser till riksdagen; den första redovisningen lämnades i juni 2022 (skr. 2021/22:267) och den andra i december 2024 (skr. 2024/25:69).

Skrivelsen i denna del utgör regeringens tredje redovisning till riksdagen och utgår huvudsakligen från Jämställdhetsmyndighetens rapport *Fördjupad uppföljning av arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, strategiperioden 2017–2025* (Jämställdhetsmyndigheten 2025:21). Rapporten är den sista fördjupade uppföljning som myndigheten har redovisat inom ramen för den nuvarande tioåriga nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (skr. 2016/17:10). Den omfattar därför åren 2017–2025 och fokuserar på strategins fyra målsättningar: 1) ett utökat och verkningfullt förebyggande arbete mot våld, 2) förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn, 3) effektivare brottsbekämpning och 4) förbättrad kunskap och metodutveckling.

Under perioden 2017–2024 har i genomsnitt 13 kvinnor per år dödat av en man som de har, eller tidigare har haft, en parrelation med. Detta innebär en minskning jämfört med situationen i början av 2000-talet då genomsnittet var 20 kvinnor per år. Regeringen gör bedömningen att trots denna minskning, och trots omfattande insatser, utgör mäns våld mot kvinnor fortfarande ett allvarligt samhällsproblem. Tillgången till skydd, stöd och vård av god kvalitet för våldsutsatta kvinnor och barn är ojämn och otillräcklig över landet, och upplklaringsgraden för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är fortsatt låg.

Enligt Jämställdhetsmyndighetens övergripande bedömning, som regeringen hänvisar till, har den nationella strategin som omfattar perioden 2017–2026, bidragit till en ökad prioritering av frågorna och ett mer aktivt arbete hos ansvariga myndigheter. Strategin har enligt myndigheten bidragit till ett stärkt förebyggande arbete, ett utvecklat arbete för att upptäcka våld inom fler samhällssektorer och en ökad kunskapsproduktion samt till att grundläggande kunskaper om våld i högre grad har integrerats i flera professionsutbildningar på högskolenivå. Jämställdhetsmyndigheten gör dock samtidigt bedömningen att ett tydligt proaktivt skifte, i enlighet med strategins ursprungliga intentioner, ännu inte har uppnåtts. Bland annat bedöms åtgärderna inte i tillräcklig utsträckning ha inriktats på de underliggande könsnormer som normaliserar och reproducerar våld.

De jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande

Utöver det övergripande riksdagsbundna målet för jämställdhetspolitiken har regeringen fastställt sju jämställdhetspolitiska delmål. Delmålen ska bidra till att uppfylla det övergripande målet och är formulerade i två led för att precisera inriktningen och tydliggöra regeringens prioritering av de mest centrala jämställdhetsproblemen i samhället.

I budgetpropositionen för 2026 formulerade regeringen ett reviderat sjätte jämställdhetspolitiskt delmål som innebär att mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra. Vidare formulerade regeringen ett sjunde delmål om att hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra (prop. 2025/26:1). I skrivelsen presenteras de två jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande, tillsammans med målkommentarer.

En nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, utnyttjande i prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck

I skrivelsen presenterar regeringen en nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, utnyttjande i prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck för perioden 2026–2035. Strategins syfte är att bidra till ett effektivt, hållbart och samordnat arbete för att uppnå de jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande. Den ersätter regeringens nuvarande nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, som omfattar perioden 2017–2026.

Regeringen bedömer att en samlad nationell strategi stärker förutsättningarna för att uppnå de två jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande och framhåller att strategin syftar till att bidra till ett effektivt, hållbart och samordnat arbete för att uppnå dessa två jämställdhetspolitiska delmål. Regeringen framhåller också att arbetet inom en sådan samlad strategi ska kompletteras med konkreta handlingsplaner.

Regeringen gör vidare bedömningen att arbetet inom ramen för den nationella strategin ska vägledas av en nollvision för det dödliga våldet mot kvinnor. Nollvisionen omfattar dödligt våld mot kvinnor oavsett om det förekommer i en nära relation, i en hederskontext eller utan koppling till nära relation.

Strategins utgångspunkter

Följande tre utgångspunkter ska genomsyra genomförandet av strategin:

- Rättighetsbaserade insatser och ett stärkt brottsofferperspektiv.
- En ändamålsenlig samverkan för att motverka samtliga våldsområden.
- Ett kunskapsbaserat arbete.

Regeringen anger bl.a. att strategins utgångspunkter syftar till att ge ett gemensamt ramverk för de myndigheter och övriga aktörer som genomför insatser inom strategins strategiska områden (se nedan).

Regeringen framhåller att ett rättighets- och brottsofferperspektiv ska genomsyra arbetet mot samtliga våldsformer, inom alla våldsområden och på alla preventionsnivåer. Ett rättighetsbaserat arbetssätt fokuserar enligt regeringen på att stärka individer, främja lika rättigheter och delaktighet, motverka diskriminering och säkerställa det allmännas ansvar. Vidare anges det att ett brottsofferperspektiv innebär att aktivt främja brottsoffers rättigheter, behov och intressen.

Regeringen konstaterar att strategin har ett brett tillämpningsområde och omfattar flera våldsutsatta grupper och våldsområden som ofta överlappar varandra. Det finns därför stora vinster med ett sammanhållet arbete där olika former och uttryck för hedersrelaterat våld och förtryck, mäns våld mot kvinnor, våld i nära relation och utnyttjande i prostitution och människohandel beaktas samtidigt, både inom det främjande och tidiga våldsförebyggande arbetet och när det gäller upptäckt, stöd och skydd till utsatta. För att detta ska vara möjligt behövs det enligt regeringen skapas goda förutsättningar för myndigheter att samverka genom tydliga uppdrag, långsiktiga strukturer och en gemensam inriktning.

Vidare krävs det enligt regeringen ett kunskapsbaserat arbete där kunskaps- och metodutveckling prioriteras för att nå delmålen om att våld, förtryck och utnyttjande ska upphöra. För att effektivt förebygga och motverka hedersrelaterat våld och förtryck krävs dessutom särskild kunskap om hedersnormer och deras uttryck. Införandet av ett eget delmål om att hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra innebär ett förstärkt fokus på kunskapsutveckling inom detta våldsområde.

Strategins fem strategiska områden

Insatserna för att nå de jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande ska enligt regeringen inriktas på följande fem strategiska områden där det finns särskilda utvecklingsbehov:

- Våldsförebyggande arbete – stärkta insatser med särskilt fokus på barn och unga.
- Upptäckt av våld och aktivt arbete för att agera vid våld, förtryck och utnyttjande.
- Stöd och skydd till våldsutsatta – förbättrad tillgång och ökad jämlikhet över hela landet.
- Brottsbekämpning – ökad operativ förmåga att effektivt förebygga, utreda och lagföra brott.
- Återfallsförebyggande arbete – ett utvecklingsarbete som når fler.

Regeringen framhåller att arbetet inom de strategiska områdena är beroende av en kedja av samhällsinsatser, sektorer och verksamheter som behöver vidareutvecklas för att säkerställa välfungerande processer. Detta kräver i sin tur ett gemensamt ansvarstagande och bidrag från flera olika samhällsaktörer, såsom myndigheter, regioner, kommuner, det privata näringslivet och civilsamhällets organisationer.

Inom området våldsförebyggande arbete anger regeringen bl.a. insatser för att motverka begränsande normer kring kön, makt och sexualitet med fokus på barn och unga och åtgärder för att stärka barns och ungas skydd på digitala arenor.

Inom området upptäckt av våld och aktivt arbete för att agera vid våld, förtryck och utnyttjande framhåller regeringen bl.a. behovet av särskild uppmärksamhet för våld i ungas relationer och ungas våldsutsatthet samt arbetsgivares centrala roll för ökad upptäckt av våld i arbetslivet.

Inom området stöd och skydd till våldsutsatta anger regeringen bl.a. behovet av stärkta möjligheter för utsatta att lämna relationer och sammanhang där våld och hot förekommer samt ett långsiktigt och sammanhållet stöd för personer som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck.

Inom området brottsbekämpning framhåller regeringen bl.a. att kunskap baserad på forskning och beprövad erfarenhet ska vara vägledande i arbetet för att beivra fler brott och öka personuppleringen samt behovet av en stärkt operativ myndighetssamverkan kring den enskilde.

Inom området återfallsförebyggande arbete framhåller regeringen bl.a. behovet av ett stärkt fokus på personer som begår sexualbrott och återfallsförebyggande insatser mot hedersrelaterat våld och förtryck, där det t.ex. är viktigt att beakta att personer som lever i en hederskontext kan vara både våldsutsatta och våldsutövare och att även flickor och kvinnor kan bidra till att upprätthålla hedersnormer.

En nationell samverkansstruktur för att stödja genomförandet av den nationella strategin

Regeringen bedömer att för att stärka förutsättningarna för att uppnå de jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande behövs det en nationell samverkansstruktur. Denna samverkansstruktur innebär följande:

- Jämställdhetsmyndigheten ska samordna arbetet i den nationella samverkansstrukturen samt stödja och bidra till att den nationella samverkansstrukturens arbete utgår från strategins utgångspunkter och dess utpekade strategiska områden.
- Ett urval av centrala myndigheter ska ingå i samverkansstrukturen och bidra till arbetet utifrån sina verksamhetsområden.
- Socialstyrelsen ska ingå i samverkansstrukturen och ansvara för nationell samordning och kunskapsstöd inom socialtjänstens, hälso- och sjukvårdens och tandvårdens område.
- Länsstyrelserna ska ingå i samverkansstrukturen och ansvara för regional samordning och stöd samt regionalt och lokalt bidra i arbetet med kunskapsutveckling och uppföljning.

I sammanhanget bedömer regeringen att Uppsala universitet (Nationellt centrum för kvinnofrid), Linköpings universitet (Barnafrid – Nationellt centrum för kunskap om våld mot barn) och andra relevanta aktörer bör bidra till kunskapsutvecklingen inom samverkansstrukturen.

Tillkännagivandet om en nollvision för våld i nära relationer

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att en nollvision för våld i nära relationer ska införas (bet. 2022/23:AU7, rskr. 2022/23:166). I skrivelsen anför regeringen att i slutbetänkandet Frihet från våld, förtryck och utnyttjande – En jämställdhetspolitisk strategi mot våld och en stärkt styrning av centrala myndigheter (SOU 2025:28) konstateras det att de jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande är nollvisioner om att våldet ska upphöra. Mot bakgrund av den nationella strategi som presenteras i skrivelsen och som syftar till att bidra till ett effektivt, hållbart och samordnat arbete för att uppnå delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande bedömer regeringen att tillkännagivandet är tillgodosett. Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3586 framhåller Teresa Carvalho m.fl. (S) vikten av att införa en nollvision för mäns våld mot kvinnor och barn (yrkande 51). Liknande förslag finns i kommittémotionerna 2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 18 och 2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 130.

I kommittémotion 2025/26:2834 anser Helena Vilhelmsson m.fl. (C) att för att bättre upptäcka och förebygga hedersrelaterat våld och förtryck behövs det en stärkt samverkan i hela landet mellan myndigheter såsom polis, socialtjänst och skola (yrkande 35).

I kommittémotion 2025/26:4140 ser Helena Vilhelmsson m.fl. (C) behov av att komplettera skrivelsens fem strategiska områdena med ett tydligare

könsperspektiv och konkreta insatser som stärker kvinnor och flickor (yrkande 1). Vidare anser motionärerna att de fem strategiska områdena genomgående också behöver kompletteras med perspektiv som rör hedersrelaterat våld och förtryck samt diskriminering (yrkande 2).

I motion 2025/26:4133 av Lorena Delgado Varas m.fl. (-) anser motionärerna att polisens arbete med att punktmarkera våldsamma högriskmän bör permanentas (yrkande 4). Vidare anser motionärerna att representanter från kvinnojourerna bör beredas plats i Rådet för kvinnofrid (yrkande 7).

Pågående arbete

Rådet för kvinnofrid

Regeringen inrättade den 29 januari 2026 Rådet för kvinnofrid i syfte att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. I beslutet om att inrätta rådet anger regeringen att arbetet i rådet ska vägledas av en nollvision för det dödliga våldet mot kvinnor (SB2026/00114).

Rådet är en del av Regeringskansliet och leds av statsministern. I rådet ingår även justitieministern, socialministern, socialtjänstministern och jämställdhetsministern samt rikspolischefen, chefen för Polismyndighetens nationella operativa avdelning, riksåklagaren och generaldirektörerna vid Brottsförebyggande rådet, Kriminalvården, Socialstyrelsen och Jämställdhetsmyndigheten, chefen för avdelningen för vård och omsorg vid Sveriges Kommuner och Regioner, landshövdingen i Kronobergs län samt fem statssekreterare.

Rådet höll sitt första sammanträde i februari 2026 för vilket temat var våld utan koppling till nära relation. Därefter har rådet hållit ytterligare tre sammanträden som handlat bl.a. om arbetet mot våld i nära relation och mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Uppdrag att delta i en nationell samverkansstruktur och utveckla arbetet mot våld, förtryck och utnyttjande

I april 2026 gav regeringen ett antal myndigheter i uppdrag att delta i en nationell samverkansstruktur och utveckla arbetet i enlighet med den nationella strategin för att nå de jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande inom sina respektive verksamhetsområden. Jämställdhetsmyndigheten ska ansvara för att samordna arbetet i den nationella samverkansstrukturen.

Följande myndigheter ska, utöver Jämställdhetsmyndigheten, delta och bidra i den nationella samverkansstrukturen: Barnombudsmannen, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan, Kriminalvården, länsstyrelserna, Migrationsverket, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Rättsmedicinalverket, Socialstyrelsen, Statens institutionsstyrelse, Statens skolverk och Åklagarmyndigheten.

Uppdraget ska delredovisas samlat av Jämställdhetsmyndigheten senast den 10 juni 2027 och slutredovisas av myndigheterna senast den 20 januari 2029 (A2026/00420).

Uppdrag om uppföljning av delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande och nollvisionen för dödligt våld mot kvinnor

I april 2026 gav regeringen Jämställdhetsmyndigheten, Brottsförebyggande rådet, Socialstyrelsen och Statistiska centralbyrån i uppdrag att ta fram indikatorer för uppföljning av nollvisionen för dödligt våld mot kvinnor och de jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande, med beaktande av den nationella strategin mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, utnyttjande i prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck och dess strategiska områden och utgångspunkter.

Jämställdhetsmyndigheten ska samordna uppdragets genomförande, och en slutredovisning ska lämnas senast den 28 september 2028 (A2026/00417).

Handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck 2026–2028

I juni 2026 presenterade regeringen den handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck 2026–2028 som aviserades i den nationella strategin. Handlingsplanen syftar till att stärka arbetet med att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck, samt att stärka skydd och stöd för personer utsatta för sådant våld och förtryck. I handlingsplanen presenteras beslutade åtgärder, identifierade utmaningar, befintliga förslag och den övergripande inriktningen för arbetet under perioden. Enligt regeringen omfattar den personer i alla åldrar, men har ett särskilt fokus på barns och ungas utsatthet.

Handlingsplanen utgår från den nationella strategin och följer dess fem strategiska områden, med vissa anpassningar för att tydliggöra handlingsplanens särskilda fokus på hedersrelaterat våld och förtryck och dess särdrag.

Till de nyligen beslutade åtgärderna hör bl.a. uppdrag till Socialstyrelsen om en kartläggning av åtgärder och insatser vid bortföranden utomlands med fokus på hederskontexter (A2026/00601) samt uppdrag till länsstyrelserna, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd och Socialstyrelsen om att utvärdera och utveckla stödmaterial, arbetssätt och metoder med fokus på föräldrar i hederskontexter (A2026/00527).

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om en nollvision för mäns våld mot kvinnor behandlades av utskottet senast i betänkande 2024/25:AU9 Fördjupad uppföljning av arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. I sitt ställningstagande (s. 17 f.) argumenterade utskottet för att även våld mot män i nära relationer och våld i samkönade relationer behöver uppmärksammas i det våldsförebyggande arbetet. En nollvision på området borde enligt utskottet

därför ha bredare inriktning än den som förespråkades i de aktuella yrkandena, som därmed avstyrktes. I samma betänkande behandlades även ett motionsyrkande om behovet av en stärkt samverkan mellan myndigheter, såsom polis, socialtjänst och skola för att bättre upptäcka och förebygga hedersrelaterat våld och förtryck. I sitt ställningstagande (s. 26 f.) framförde utskottet uppfattningen att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck var högt prioriterat av regeringen och att det pågick ett beredningsarbete som inte borde föregripas, varför yrkandet avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut (rskr. 2024/25:193).

Ett motionsyrkande om polisens arbete med att punktmarkera våldsamma högriskmän behandlades av justitieutskottet senast i betänkande 2025/26:JuU16 Polisfrågor. I sitt ställningstagande (s. 48) konstaterade justitieutskottet bl.a. att polisens arbete för att förebygga mäns våld mot kvinnor genom att fokusera på våldsutövarna verkade vara en effektiv metod, vilket utskottet såg positivt på. Justitieutskottet ansåg att detta arbete åtminstone delvis kunde sägas vara i linje med motionärernas yrkande, som därmed avstyrktes. Riksdagen biföll justitieutskottets förslag till beslut (prot. 2025/26:105).

Utskottets ställningstagande

Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, utnyttjande i prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck utgör allvarliga och omfattande samhällsproblem. Utskottet delar regeringens uppfattning att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor 2017–2026 har lagt grunden för ett mer målinriktat och samordnat arbete, samtidigt som det finns anledning att se över hur arbetet kan bli ännu mer effektivt. Inte minst behöver arbetet ta hänsyn till att det nu finns två jämställdhetspolitiska delmål mot våld, förtryck och utnyttjande.

När det gäller strategins utgångspunkter ställer sig utskottet helt och fullt bakom den övergripande inriktningen att ett rättighets- och brotts-offerperspektiv ska genomsyra arbetet mot samtliga våldsformer, inom alla våldsområden och på alla preventionsnivåer. Utskottet vill framhålla att ett rättighetsbaserat arbetssätt bl.a. innebär att fokusera på att stärka individer, främja lika rättigheter och delaktighet, motverka diskriminering och säkerställa det allmännas ansvar.

Utskottet noterar att insatserna för att nå de jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande ska inriktas på fem strategiska områden som tillsammans bildar en helhet. Utskottet instämmer med regeringen i att de områden som lyfts fram är områden där det finns särskilda behov av att stärka och utveckla samhällets insatser. Det är också välkommet med ett tydligt fokus på det våldsförebyggande arbetet, i syfte att betona att våldet ska upphöra, inte enbart hanteras. Liksom regeringen vill utskottet understryka att arbetet inom de strategiska områdena är beroende av en kedja av samhällsinsatser, sektorer

och verksamheter som behöver vidareutvecklas för att säkerställa väl-fungerande processer.

Utskottet noterar att riksdagen har tillkännagett för regeringen att en nollvision för våld i nära relationer ska införas. Utskottet noterar vidare att i kommittémotionerna 2025/26:3586 (S) yrkande 51 och 2025/26:3591 (S) yrkande 18 ser motionärerna behov av att införa en nollvision om mäns våld mot kvinnor och barn och att ett liknande förslag finns i kommittémotion 2025/26:3645 (S) yrkande 130. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att de jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande i sig är nollvisioner om att våldet ska upphöra. Vidare har utskottet inte något att invända mot regeringens bedömning att den nationella strategi som presenteras i skrivelsen och som syftar till att bidra till ett effektivt, hållbart och samordnat arbete för att uppnå delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande innebär att det aktuella tillkännagivandet är tillgodosett och därmed slutbehandlat.

Därutöver noterar utskottet med gillande att arbetet inom ramen för den nationella strategin, för att nå de båda jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande, ska vägledas av en nollvision för det dödliga våldet mot kvinnor. För att ytterligare växla upp och fokusera arbetet mot mäns våld mot kvinnor välkomnar utskottet att regeringen har tillsatt Rådet för kvinnofrid, som leds av statsministern. Avgörande för ett framgångsrikt arbete är också att de jämställdhetspolitiska delmålen och den nationella strategin omfattar samma våldsområden och målgrupper. Utskottet konstaterar att arbetet är tvärssektoriellt och komplext, varför den nationella samverkansstruktur som regeringen presenterar och där Jämställdhetsmyndigheten har en samordnande roll är av stor betydelse för att stödja genomförandet av strategin. Enligt utskottets mening lägger regeringen genom denna strategi grunden för ett mer samlat och effektivt arbete.

Utskottet kan således konstatera att när det gäller det övergripande arbetet för frihet från våld, förtryck och utnyttjande för regeringen en politik och gör prioriteringar som ligger i linje med vad som efterfrågas i de aktuella motionsyrkandena om en nollvision om mäns våld mot kvinnor och barn, som därför bör avslås.

Detta om strategins övergripande inriktning och motionsförslagen kopplade till densamma. Utskottet går nu över till mer specifika förslag om strategins struktur och utformning. I kommittémotion 2025/26:4140 (C) yrkande 1 anser motionärerna att strategins fem strategiska områden bör kompletteras med ett tydligare könsperspektiv och konkreta insatser som stärker kvinnor och flickor. Till att börja med delar utskottet uppfattningen att ett könsperspektiv är centralt i arbetet mot mäns våld mot kvinnor. I detta ligger bl.a. den grundläggande analysen att våldet är både ett uttryck för de ojämlika maktförhållandena mellan kvinnor och män och ett medel för att upprätthålla dem. Utskottet konstaterar att regeringens arbete utgår från att det är flickor och kvinnor som är särskilt utsatta för det våld som omfattas av den nationella strategin och att denna utsatthet grundar sig i en strukturell

maktobalans. Liksom regeringen anser utskottet att ett särskilt fokus därför behöver riktas mot flickors och kvinnors utsatthet.

Men även om mäns våld mot kvinnor utgör den största jämställdhetspolitiska utmaningen finns det närliggande våldsområden och utsatta grupper som behöver synliggöras. Utskottet anser därför att det är motiverat att regeringen har reviderat det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet så att det tydliggörs att det omfattar alla oavsett kön och ålder och fler våldsområden finns med. Utskottet vill i sammanhanget upprepa och betona vad regeringen säger om att denna breddning inte innebär att mäns våld mot kvinnor ges mindre vikt. Utskottet anser därmed inte att det är motiverat med en precisering av könsperspektivet i fråga om de strategiska områdena på det sätt som motionärerna föreslår.

När det gäller de nämnda motionärernas förslag om konkreta insatser som stärker kvinnor och flickor konstaterar utskottet att arbetet inom den nu presenterade strategin ska kompletteras med konkreta handlingsplaner. Det som behandlas inom ramen för detta ärende handlar i första hand om strategins utgångspunkter och strategiska inriktning. Och här menar utskottet att ett tydligt köns- och målgruppsperspektiv redan är integrerat i strategin, som bl.a. går ut på att stärka skyddet för kvinnor och flickor som utsätts för våld och att arbeta förebyggande, med särskilt fokus på barn och unga. Det handlar alltså inte främst om enskilda nya punktinsatser utan om strukturella, långsiktiga åtgärder. Mot denna bakgrund ser utskottet inte skäl att ta initiativ till ytterligare åtgärder med anledning av det aktuella yrkandet, som därför bör avslås.

När det gäller frågan om att komplettera de fem strategiska områdena med perspektiv som rör hedersrelaterat våld och förtryck samt diskriminering, som tas upp i kommittémotion 2025/26:4140 (C) yrkande 2, har utskottet inte några invändningar mot motionärernas bakomliggande ambitioner, men anser för den skull inte att några tillägg är motiverade. Utskottet kan konstatera att när det gäller arbetet inom de strategiska områdena ska det enligt regeringen genomsyras av olika gruppers behov och principen om icke-diskriminering, i enlighet med strategins utgångspunkter som särskilt betonar ett stärkt rättighets- och brottsofferperspektiv.

När det gäller arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck konstaterar utskottet vidare att det har pågått under många år men bedrivits med särskild intensitet under de senaste åren. Detta återspeglas inte minst genom det faktum att regeringen i budgetpropositionen för 2026 gjorde bedömningen att det behövdes ett särskilt delmål mot hedersrelaterat våld och förtryck för att ge området ökad uppmärksamhet och synlighet, stärka kunskapen och bidra till att detta våld upphör, något som utskottet välkomnar.

Utskottet är övertygat om att den nationella strategi som presenteras i skrivelsen kommer att bidra till ett effektivt, hållbart och samordnat arbete för att uppnå delmålen mot våld, förtryck, vilka alltså numera särskilt pekar ut hedersrelaterat våld och förtryck. Det är också viktigt att framhålla att arbetet

inom strategin nu har kompletterats med en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck för perioden 2026–2028.

Med det anförda anser utskottet att regeringen bedriver ett brett arbete som ligger i linje med det aktuella yrkandet som får anses vara helt eller åtminstone delvis tillgodosett och därmed bör avslås.

När det gäller frågan om stärkt samverkan i hela landet mellan relevanta myndigheter för att bättre upptäcka och förebygga hedersrelaterat våld och förtryck, som tas upp i kommittémotion 2025/26:2834 (C) yrkande 35, noterar utskottet att till de utpekade strategiska områdena hör det våldsförebyggande arbetet och stärkta insatser med ett särskilt fokus på barn och unga. Utskottet vill också framhålla att regeringen nyligen gett ett antal myndigheter, däribland Polismyndigheten och Socialstyrelsen, i uppdrag att delta i en nationell samverkansstruktur och utveckla arbetet i enlighet med den nationella strategin för att nå de jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande inom sina respektive verksamhetsområden. Utskottet ser fram emot att följa det fortsatta arbetet med strategin och den resultatredovisning som kommer att lämnas av myndigheterna och regeringen. Med det anförda anser utskottet att regeringen bedriver ett brett arbete som ligger i linje med det aktuella yrkandet som får anses vara helt eller åtminstone delvis tillgodosett och därmed bör avslås.

När det gäller frågan om att permanenta polisens arbete med att punktmarkera våldsamma högriskmän, som tas upp i motion 2025/26:4133 (-) yrkande 4, noterar utskottet att liknande förslag nyligen har behandlats av riksdagen efter beredning i justitieutskottet och då inte vunnit bifall, bl.a. med hänvisning till polisens arbete för att förebygga mäns våld mot kvinnor genom att fokusera på våldsutövarna. Utskottet ser inte skäl att göra en annan bedömning, varför yrkandet bör avslås.

När det gäller frågan om huruvida representanter från kvinnojourerna bör beredas plats i Rådet för kvinnofrid, som tas upp i motion 2025/26:4133 (-) yrkande 7, har utskottet till skillnad från motionärerna inga synpunkter på regeringens arbete i detta avseende. Utskottet utgår från att regeringen vid behov gör förändringar i rådets arbete eller sammansättning. Därmed finner utskottet inte skäl att ta något initiativ med anledning av det aktuella motionsyrkandet, som därför bör avslås.

Avslutningsvis föreslår utskottet att riksdagen lägger regeringens skrivelse Frihet från våld, förtryck och utnyttjande – En nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, utnyttjande i prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck (skr. 2025/26:245) till handlingarna.

Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. våldsförebyggande arbete, kvinnofridsstöd, nationella stödlinjer och insatser mot eftervåld.

Jämför reservation 3 (S, MP), 4 (V) och 5 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) anser motionärerna att det bör tas fram ett nationellt våldsförebyggande program med syfte att förstärka det tidiga våldsförebyggande arbetet, däribland insatser mot dem som har förhöjd risk att utöva våld samt åtgärder mot dem som har utsatt en närstående för våld (yrkande 52). Motionärerna lyfter också fram behovet av ett program för män som utövar våld; med Sluta skjut som förebild bör ett program för män som utövar våld tas fram och implementeras i hela landet (yrkande 53). För att intensiviera arbetet på området bör det enligt motionärerna tillsättas en kriskommission för att bekämpa mäns våld mot kvinnor (yrkande 54). Därutöver ser motionärerna behov av ökad forskning och utbildning när det gäller våld i ungas parrelationer (yrkande 74). Motsvarande förslag om våld i ungas parrelationer finns även i kommittémotion 2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 29.

Vidare i motion 2025/26:3591 understryker motionärerna att kampen mot mäns våld mot kvinnor måste vara en mycket högt prioriterad fråga (yrkande 17). Motionärerna betonar också betydelsen av tillgången till ett kvinnofridsstöd i form av ett flyttstöd vid våld i nära relationer (yrkande 26). De vill att frågan ses över så att stödet får en utformning så att det når dem som verkligen behöver det. Även i kommittémotion 2025/26:3592 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 5 betonar motionärerna vikten av åtgärder mot mäns våld mot kvinnor och menar att kvinnofridsstödet bör ses över.

I kommittémotion 2025/26:3646 av Joakim Järrebring m.fl. (S) tar motionärerna upp problemet med att rättssystemet kan användas av våldsutövare som ett verktyg för fortsatt kontroll av den våldsutsatta och att myndigheterna och domstolarna därmed kan bli våldsutövarnas förlängda arm. Motionärerna vill därför att en översyn ska göras i syfte att förebygga och stoppa institutionellt, myndighetsunderstött och rättsligt våld (yrkande 18). Motionärerna menar vidare att det är angeläget att den nationella åtgärdsplanen mot våld i nära relationer inkluderar åtgärder för att kartlägga, förebygga och bekämpa våld i familjen och se till att det inte osynliggörs inom det familjerättsliga området (yrkande 21).

I kommittémotion 2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson (C) vill motionärerna att det ska göras en kartläggning av eftervåldet och att samverkan

mellan relevanta myndigheter ska öka för att stoppa eftervåldet (yrkande 14). Därför bör Jämställdhetsmyndigheten ges i uppdrag att kartlägga eftervåldets omfattning. Motionärerna understryker vidare att Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) måste ges långsiktiga förutsättningar och uppdrag för att kunna verka som ett nationellt kompetenscentrum i arbetet mot mäns våld mot kvinnor (yrkande 21). Motionärerna förordar även att det ska inrättas en nationell hjälplinje för unga personer som utsätts för eller utsätter andra för våld i sin relation (yrkande 22). Vidare vill motionärerna att Jämställdhetsmyndigheten ska få ett tydligt uppdrag att sprida information om den svenska sexköpslagen för att motverka den negativa utvecklingen av synen på samtycke, hos unga i allmänhet och unga män i synnerhet (yrkande 27). Motionärerna menar också att arbetet mot människohandel bör stärkas och att en nationell stödlinje för människor som är utsatta för människohandel bör inrättas (yrkande 32)

I motion 2025/26:2747 av Annika Strandhäll (S) yrkande 7 vill motionären se en permanent stödlinje för unga som utsätts för våld i parrelationer.

I motion 2025/26:1506 av Jamal El-Haj (-) yrkande 1 menar motionären att arbetet mot mäns våld mot kvinnor bör intensifieras och att skyddet för våldsutsatta bör stärkas.

I motion 2025/26:4133 anser Lorena Delgado Varas m.fl. (-) att ideella kvinnojourer bör undantas från tillståndsplikten för skyddade boenden (yrkande 1). Enligt motionärerna bör det också göras en översyn av livsvillkoren för personer med skyddade personuppgifter (yrkande 2). Vidare ställs det i motionen krav på att utreda möjligheten att inrätta särskilda stödcenter för vuxna utsatta för sexualbrott, motsvarande barnahus (yrkande 3). Motionärerna anser också att ett s.k. strikt ansvar för barns ålder vid sexualbrott bör införas (yrkande 5). Slutligen ser motionärerna behov av att säkerställa ett jämlikt stöd och skydd för våldsutsatta personer med funktionsnedsättning (yrkande 6).

Bakgrund och pågående arbete

Delmålet mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel

Som redogjorts för i det föregående avsnittet formulerade regeringen i budgetpropositionen för 2026 en ny lydelse av det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet. Delmålet nya lydelse är ”Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel ska upphöra. Alla, oavsett kön, ska genom hela livet ha samma rätt och möjlighet till kroppslig och psykisk integritet.”

I den skrivelse som utskottet behandlar i detta betänkande redogör regeringen för den närmare innebörden av målet och ger målkommentarer. I dessa målkommentarer anför regeringen bl.a. följande:

Delmålet består av två led. Det första ledet tydliggör vilka våldsområden som delmålet tar sikte på. Det andra ledet förtydligar rättighetsaspekten och

livscykelperspektivet. Delmålet utgår från Sveriges internationella åtaganden på området, där Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (den s.k. Istanbulkonventionen) och Europarådets konvention om bekämpande av människohandel är de mest centrala.

Det första ledet i delmålet anger tre huvudsakliga våldsområden:

- mäns våld mot kvinnor, vilket inbegriper allt våld som flickor och kvinnor utsätts för av närstående, bekanta eller obekanta pojkar och män
- våld i nära relationer, som omfattar allas utsatthet för och utövande av våld mot närstående, oavsett kön och ålder
- utnyttjande i prostitution och människohandel, som omfattar alla personer oavsett kön och ålder.

Regeringen understryker att mäns våld mot kvinnor inleder delmålet och synliggör att våldet är ett uttryck för historiskt ojämlika maktförhållanden mellan kvinnor och män, samtidigt som det fungerar som ett medel för att upprätthålla dessa. Flickors och kvinnors utsatthet utgör därmed en central utgångspunkt för regeringens arbete inom ramen för delmålet.

Regeringen anför vidare bl.a. att våldsområdena kan överlappa och inte ska betraktas som helt åtskilda från varandra, och inte heller från hedersrelaterat våld och förtryck. Med våld avses våld, hot, tvång, förtryck och utnyttjande. Det kan handla om fysiskt, psykiskt, sexuellt eller ekonomiskt våld, inklusive digitala uttryck av dessa våldsformer, och våldet kan ske både privat och offentligt.

Nationella stödtelefoner för våldsutsatta

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) vid Uppsala universitet driver sedan 2007 Kvinnofridslinjen som är en nationell stödtelefon för våldsutsatta. Utöver denna linje driver NCK ytterligare tre stödtelefoner: Stödlinjen för män, Stödlinjen för transpersoner och Rätt att välja. Den senare är en stödlinje för personer som är utsatta eller riskerar att utsättas för våld i hederns namn.

I april 2025 infördes ett nytt EU-harmoniserat telefonnummer för den som utsätts för mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck eller prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Syftet med det harmoniserade numret är att våldsutsatta lättare ska kunna söka hjälp, och initiativet är en del av en bredare EU-strategi för att bekämpa våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Numret kopplas i Sverige till Kvinnofridslinjen.

I april 2025 infördes vidare en möjlighet att få stöd via chatt på alla fyra stödlinjerna. I samband med nummerbytet breddades även målgruppen för stödlinjerna från att tidigare ha varit riktade främst till personer över 18 år, till att nu omfatta stöd till personer i alla åldrar.

I budgetpropositionen för 2025 föreslog regeringen en förstärkning av stödlinjerna med 7 miljoner kronor per år för åren 2025 till 2027. Utskottet

tillstyrkte regeringens förslag, och riksdagen biföll utskottets förslag (prop. 2024/25:1 utg.omr. 13 avsnitt 5.6, bet. 2024/25:AU1, rskr. 2024/25:109).

Uppdrag att sammanställa och sprida information om ekonomiska aspekter av våld i nära relationer

Regeringen gav i maj 2024 Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Konsumentverket, Migrationsverket, Pensionsmyndigheten och Statens servicecenter i uppdrag att inom sina verksamhetsområden sammanställa och sprida information om ekonomiskt våld till sina respektive målgrupper samt säkerställa att det finns välfungerande och kunskapsbaserade arbetssätt för hur myndigheterna kan hjälpa dem som utsatts för sådant våld (A2024/00777).

Regeringen ändrade uppdraget i september 2025 genom att bl.a. lägga till att de aktuella myndigheterna ska kartlägga hur våldsutövare kan utnyttja myndigheternas rutiner och system för att utöva ekonomiskt våld och motverka att dessa utnyttjas av våldsutövare (A2025/00884).

Jämställdhetsmyndigheten ska lämna en muntlig delredovisning senast den 28 maj 2026 som omfattar de delar av uppdraget som rör hur myndigheters rutiner kan användas för att utöva våld, vilka aktörer som bör bidra i arbetet samt eventuella förslag på åtgärder.

Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 december 2027.

Strategisk forskningssatsning

Regeringen har inrättat en strategisk forskningssatsning på mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål vid Vetenskapsrådet. Forskningen ska vara verksamhetsnära, genomföras i samverkan mellan forskare och det omgivande samhället och ha en tydlig koppling till policy och praktik för att skapa goda förutsättningar för att resultaten ska komma till nytta (prop. 2024/25:60, skr. 2024/25:69).

Nationell samordning mot prostitution och människohandel

Den nationella samordningen mot prostitution och människohandel (NSPM) är en del av Jämställdhetsmyndigheten. Uppdraget innebär att myndigheten samordnar det nationella arbetet mot människohandel för alla ändamål. Samordningsansvaret ligger på myndigheten sedan 2018. I uppdraget som nationell samordnare ingår att utveckla samverkan mellan myndigheter och andra aktörer, att bistå myndigheter med metodstöd och kompetensutveckling och att främja utvecklingen av förebyggande insatser mot prostitution och människohandel för alla ändamål.

I den nationella samordningen ingår att sammankalla det nationella metodstödsteamet (NMT), att bemanna en stödtelefon för yrkesverksamma som möter människor som är utsatta för prostitution och människohandel samt att samordna och delfinansiera regionkoordinatorernas arbete. I NMT ingår bl.a. samverkan med Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Migrationsverket,

Skatteverket, Arbetsmiljöverket, Tullverket, länsstyrelserna och verksamheter inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården.

Uppdrag att förbereda för stöd till utsatta för prostitution och närliggande målgrupper

Regeringen gav i juni 2025 Jämställdhetsmyndigheten, Socialstyrelsen, länsstyrelserna och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) i uppdrag att förbereda för regionalt och nationellt stöd i syfte att kommuner och regioner ska kunna erbjuda

- exitprogram för personer som har utsatts för prostitution, människohandel för sexuella ändamål eller övergrepp vid produktion eller distribution av pornografi
- program för barn som har utsatts för människohandel för sexuella ändamål eller andra former av sexuell exploatering, inklusive i form av att skildras i bilder eller filmer som sprids.

Uppdraget ska i olika delar slutredovisas senast i februari 2027 och mars 2029 (A2025/00637).

Kunskaphöjande insatser och annat arbete när det gäller personer som lever med skyddade personuppgifter

När det gäller skyddade personuppgifter har Skatteverket på regeringens uppdrag etablerat en nationell samverkansstruktur för en mer enhetlig, säker och effektiv hantering av skyddade personuppgifter. Vidare har Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att samordna och följa upp myndigheters arbete med skyddade personuppgifter. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2027.

Jämställdhetsmyndigheten har vidare haft ett uppdrag om att höja kunskapen om våldsutsatta personer som lever med skyddade personuppgifter, med fokus på kvinnor och barn (A2021/00971). Uppdraget slutredovisades i mars 2023 genom rapporten Att leva med skyddade personuppgifter – behovet av samhällets långsiktiga stöd (rapport 2023:04).

Budgetpropositionen för 2026

I budgetpropositionen för 2026 föreslår regeringen att medel tillförs för en handlingsplan mot prostitution och människohandel med ett särskilt fokus på barn och unga. Regeringen föreslår även en förstärkning av bidraget till kvinno- och tjejjourer m.fl. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag, och riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (prop. 2025/26:1 utg.omr. 13 avsnitt 5.6, bet. 2025/26:AU1, rskr. 2025/26:123).

Vårändringsbudgeten för 2026

I proposition 2025/26:99 föreslår regeringen att anslaget Särskilda jämställdhetsåtgärder inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet tillförs medel

för en nationell kampanj mot dödligt våld mot kvinnor. Anslaget ökas även för att stärka det förebyggande arbetet mot sexuellt våld. Riksdagen har bifallit regeringens förslag (bet. 2025/26:FiU21, rskr. 2025/26:344–354).

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden

Motionsyrkanden om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer behandlades av utskottet senast i betänkande 2024/25:AU9 Fördjupad uppföljning av arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor (s. 7 f.). Yrkandena handlade bl.a. om ett nationellt våldsförebyggande program, våld i ungas relationer och åtgärder för att motverka ekonomiskt våld. Motionsyrkandena avstyrktes bl.a. med hänvisning till arbetet för att motverka och stoppa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, ett arbete som utskottet i många delar ansåg låg i linje med vad som efterfrågades i motionerna. Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut (rskr. 2024/25:193).

Ett motionsyrkande om medel till kvinnofridsstöd i form av ett flyttstöd vid våld i nära relationer behandlades av utskottet senast i betänkande 2025/26:AU1 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet. I sitt ställningstagande (s. 18 f.) gjorde utskottet bedömningen att regeringens prioriteringar på området var väl avvägda och ställde sig därmed bakom regeringens förslag till anslagsfördelning inom området. Mot denna bakgrund avstyrkte utskottet det aktuella motionsyrkandet. Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut (rskr. 2025/26:123).

Motionsyrkanden om skyddade boenden behandlades av socialutskottet senast i betänkande 2025/26:SoU20 Socialtjänstens ansvar för våldsutsatta m.m. Motionsyrkandena avstyrktes. I sitt ställningstagande (s. 37 f.) tog socialutskottet bl.a. upp att regeringen har infört nya regler om statsbidrag i syfte att stödja verksamheter som driver skyddade boenden att leva upp till de nya bestämmelser om skyddade boenden som började gälla i april 2024 samt olika åtgärder som regeringen vidtagit för att följa upp de nya bestämmelserna om skyddade boenden. Riksdagen biföll socialutskottets förslag till beslut (prot. 2025/26:97)

Ett motionsyrkande om att införa ett strikt ansvar för barns ålder vid sexualbrott behandlades av justitieutskottet senast i betänkande 2025/26:JuU11 Straffrättsliga frågor. I sitt ställningstagande (s. 19) hänvisade justitieutskottet till att en utredning nyligen utvärderat hur straffansvaret för oaktsamhet när det gäller ålder vid sexuella kränkningar fungerar. Mot denna bakgrund såg justitieutskottet inte skäl för någon åtgärd med anledning av motionsyrkandet, som därmed avstyrktes. Riksdagen biföll justitieutskottets förslag till beslut (prot. 2025/26:102).

Motionsyrkanden om vissa processuella frågor inom familjerätten, bl.a. med koppling till myndighetsunderstött och rättsligt våld, behandlades av civilutskottet senast i betänkande 2025/26:CU12 Familjerätt. I sitt ställningstagande (s. 57) hänvisade civilutskottet bl.a. till vad som tidigare anförts om

att det genom den befintliga regleringen i föräldrabalken finns möjlighet för domstolen att ålägga en part att helt eller delvis ersätta motparten för hans eller hennes rättegångskostnad i fall där talan väcks på ett obefogat sätt. De aktuella yrkandena avstyrktes därmed. Riksdagen biföll civilutskottets förslag till beslut (prot. 2025/26:65).

Motionsyrkanden om översyn av livsvillkoren för de som lever med skyddade personuppgifter behandlades av justitieutskottet i sak senast i betänkande 2022/23:JuU14 Våldsbrott och brottsoffer. I sitt ställningstagande (s. 71) hänvisade justitieutskottet till ett pågående uppdrag som Jämställdhetsmyndigheten hade om att öka kunskapen på området. Utskottet såg därför inte skäl att ta initiativ med anledning av det aktuella yrkandet, som därmed avstyrktes. Riksdagen biföll justitieutskottets förslag till beslut (prot. 2022/23:92).

Ett motionsyrkande om att utreda möjligheten att inrätta särskilda stödcenter för vuxna utsatta för sexualbrott, motsvarande barnahus behandlades av justitieutskottet i sak senast i betänkande 2022/23:JuU14 Våldsbrott och brottsoffer. I sitt ställningstagande (s. 29) hänvisade justitieutskottet bl.a. till verksamheten vid Nationellt centrum för kvinnofrid och såg inte skäl att ta något initiativ med anledning av yrkandet, som därmed avstyrktes. Riksdagen biföll justitieutskottets förslag till beslut (prot. 2022/23:92).

Riksrevisionens rapport om statens insatser mot ekonomiskt våld i nära relationer

Riksrevisionen har granskat om statens arbete för att motverka ekonomiskt våld i nära relationer är effektivt (RiR 2025:6). Regeringen överlämnade i oktober 2025 skrivelse 2025/26:23 Riksrevisionens rapport om statens arbete för att motverka ekonomiskt våld i nära relationer till riksdagen. Skrivelsen har behandlats av utskottet (bet. 2025/26:AU5). Utskottet välkomnade Riksrevisionens granskning, inte minst för att den tydligt visar att arbetet mot ekonomiskt våld måste växlas upp och att det ekonomiska våldet måste synliggöras i större utsträckning. Utskottet noterade även att regeringen har vidtagit ett antal åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser. Samtliga motionsyrkanden avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut (rskr. 2025/26:140).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inleda med att understryka att mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer är allvarliga samhällsproblem som måste bekämpas på bred front och med full kraft. Prostitution och människohandel utgör också allvarliga former av utnyttjande som är nära kopplade till mäns våld mot kvinnor. Det behövs en kraftsamling kring dessa problem, och utskottet välkomnar den precisering som regeringen har gjort av det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet genom vilken det nu är tydligt vilka våldformer och grupper som omfattas. Som regeringen framhåller i sin målkommentar utgör mäns våld mot

kvinnor samtidigt den största jämställdhetspolitiska utmaningen och utskottet anser därför att det är motiverat att ett särskilt fokus riktas mot flickors och kvinnors utsatthet.

När det gäller motionsförslagen som utskottet behandlar i detta avsnitt kan det konstateras att de spänner över olika delar av detta delmål och tar upp skilda aspekter av arbetet på området. Ett antal motionsförslag är inriktade på våldsförebyggande åtgärder. I kommittémotion 2025/26:3586 (S) yrkandena 52 och 53 anser motionärerna att det bör tas fram nationella våldsförebyggande program. När det gäller vikten av våldsförebyggande arbete vill utskottet peka på det tydliga fokuset på förebyggande insatser som regeringen har i den nationella strategin. Genom att rikta insatser mot bakomliggande orsaker, normer och attityder kan våld förhindras innan det uppstår, snarare än att enbart hanteras i efterhand. Utskottet bedömer att den inriktning och de åtgärder som anges i strategin utgör en ändamålsenlig grund för det fortsatta arbetet och förutsätter att dessa nu genomförs på ett effektivt sätt. Mot denna bakgrund anser utskottet att det saknas anledning att i nuläget ta fram särskilda nationella våldsförebyggande program i enlighet med motionärernas förslag. De båda yrkandena bör därmed avslås.

I samma motion yrkande 54 föreslår motionärerna att en kriskommission ska inrättas mot mäns våld mot kvinnor. När det gäller denna fråga välkomnar utskottet att regeringen nyligen har tagit initiativ till en förstärkt nationell samordning genom tillsättandet av Rådet för kvinnofrid som leds av statsministern och samlar berörda statsråd, myndighetschefer och andra samhällsaktörer. Att inrätta ytterligare en struktur, såsom en kriskommission, är inget som utskottet ser någon anledning till. Även detta yrkande bör således avslås.

När det gäller frågan om tillgången till kvinnofridsstöd i form av flyttstöd, som det finns förslag om i kommittémotionerna 2025/26:3591 (S) yrkande 26 och 2025/26:3592 (S) yrkande 5, ställer utskottet sig självfallet bakom de intentioner som ligger till grund för förslaget. Det är av största vikt att våldutsatta personer ges möjlighet att lämna en våldssituation och få det skydd och stöd som behövs. Möjligheten att lämna en våldsam relation förutsätter ofta praktiska och ekonomiska förutsättningar, såsom tillgång till nytt boende. Utskottet konstaterar dock att det redan finns etablerade system för stöd och skydd, däribland ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen och skyddat boende, och att frågan om förbättrat stöd och skydd till våldutsatta därtill är ett av de områden som ska prioriteras enligt regeringens nationella strategi. Utskottet vill även hänvisa till budgetberedningen hösten 2026 där utskottet ställde sig bakom regeringens förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 13 och därmed avslag ett motionsyrkande om medel till kvinnofridsstöd i form av ett flyttstöd vid våld i nära relationer. Med det anförda bör de aktuella yrkandena avslås.

Våld i ungas parrelationer och behovet av ökad forskning och utbildning på området är frågor som uppmärksammas i kommittémotionerna 2025/26:3586 (S) yrkande 74 och 2025/26:3591 (S) yrkande 29. Utskottet delar motionärernas uppfattning att våld i ungas relationer behöver uppmärksammas

i större utsträckning. Utskottet noterar därför med gillande att regeringen lyfter fram våldsförebyggande arbete, med förstärkta insatser och särskild inriktning på barn och unga, som ett av den nationella strategins prioriterade områden. Utskottet noterar även den strategiska forskningssatsning som regeringen inrättat vid Vetenskapsrådet som omfattar bl.a. våld i nära relationer. Enligt utskottets mening skapar denna satsning goda förutsättningar för att utveckla kunskapen om våld i ungas parrelationer. Utskottet menar därmed, till skillnad från motionärerna, att det inte är motiverat med något initiativ med anledning av de aktuella motionsyrkandena, som således bör avslås.

När det gäller det som föreslås i kommittémotion 2025/26:2834 (C) yrkande 21 om att långsiktigt trygga verksamheten vid Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) anser utskottet liksom motionärerna att centrumet är en viktig aktör inom området mäns våld mot kvinnor. Utskottet vill samtidigt framhålla att frågor om finansiering och styrning lämpligen bör hanteras inom ramen för den ordinarie budgetprocessen. Med det anförda finns det enligt utskottet inte skäl för riksdagen att vidta någon åtgärd med anledning av det aktuella motionsyrkandet, som därmed bör avslås.

Ett flertal motionsförslag handlar om behovet av olika stödlinjer. I kommittémotion 2025/26:2834 (C) yrkande 22 betonar motionärerna att det behövs en stödlinje för unga personer som utsätts för eller utsätter andra för våld i sin relation. Ett liknande förslag finns även i motion 2025/26:2747 (S) yrkande 7. Vidare i kommittémotion 2025/26:2834 (C) yrkande 32 finns förslag om att inrätta en nationell stödlinje för människor som är utsatta för människohandel.

Utskottet konstaterar att NCK som en del av sitt uppdrag och sin verksamhet ansvarar för att driva och utveckla flera nationella stödlinjer som erbjuder stöd till våldsutsatta och yrkesverksamma, bl.a. den s.k. Kvinnofrids-linjen till vilken är kopplat ett EU-harmoniserat telefonnummer för den som utsatts för mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck eller utnyttjande i prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Utskottet menar att Kvinnofridslinjen och övriga stödlinjer ligger i linje med vad som efterfrågas i de nämnda motionerna. Utskottet vill i sammanhanget också uppmärksamma det pågående myndighetsuppdrag som syftar till att utveckla ett mer samordnat stöd vid sexuell exploatering. Med det anförda ser utskottet inte skäl för något initiativ med anledning av de aktuella motionsyrkandena, som därmed bör avslås.

När det gäller förslaget i kommittémotion 2025/26:2834 (C) yrkande 27 om att sprida information om den svenska sexköpslagen konstaterar utskottet att regeringen i den nationella strategin tydligt lyfter fram vikten av tidigt förebyggande arbete mot efterfrågan samt insatser för att motverka utnyttjande i prostitution och sexuell exploatering. Utskottet noterar även att regeringen tillfört medel till en handlingsplan mot prostitution och människohandel och att arbetet med att ta fram planen pågår inom Regeringskansliet. Utskottet utgår från att frågan om informationsinsatser, däribland om sexköpslagen, kommer att hanteras inom ramen för detta arbete. I sammanhanget bör även

den nationella samordningen mot prostitution och människohandel (NSPM) framhållas. NSPM är en del av Jämställdhetsmyndigheten och har bl.a. i uppdrag att främja utvecklingen av förebyggande insatser mot prostitution och människohandel för alla ändamål. Med detta ser utskottet inte skäl för något initiativ med anledning av det aktuella yrkandet, som därmed bör avslås.

Förslagen i kommittémotion 2025/26:3646 (S) yrkandena 18 och 21 är inriktade på s.k. eftervåld, av motionärerna kallat rättsligt eller myndighetsunderstött våld, exempelvis ogrundade eller utdragna processer inom det familjerättsliga området. I kommittémotion 2025/26:2834 (C) yrkande 14 lämnas förslag om att genomföra en kartläggning av eftervåldet och om att öka myndighetssamverkan för att stoppa eftervåldet.

Utskottet konstaterar att yrkanden om processen i mål om vårdnad m.m. nyligen har behandlats av riksdagen efter beredning i civilutskottet och då inte vunnit bifall, bl.a. med hänvisning till att det genom befintlig reglering i föräldrabalken finns möjlighet för domstolen att ålägga en part att helt eller delvis ersätta motparten för hans eller hennes rättegångskostnad i fall där talan väcks på ett obefogat sätt. Utskottet gör ingen annan bedömning än civilutskottet och noterar vidare att regeringen i den nationella strategin lyfter fram att det finns behov av att synliggöra och motverka eftervåld, och att detta bl.a. förutsätter god kunskap hos yrkesverksamma om gällande lagstiftning, såsom bestämmelserna i föräldrabalken som betonar att risken för att barnet far illa ska sättas främst i frågor om vårdnad, boende och umgänge.

När det särskilt gäller frågan om kartläggning och myndighetssamverkan noterar utskottet den nationella samverkansstruktur som regeringen presenterat och som syftar till att stödja genomförandet av den nationella strategin, bl.a. i fråga om vad som nämnts om arbetet mot eftervåld. Utskottet instämmer med regeringen i att arbetet är tvärsektorielt och komplext och att det därför behövs en samordning av insatser från ett stort antal aktörer och myndigheter inom flera politikområden. Utskottet ser fram emot att följa regeringens och myndigheternas fortsatta arbete för att motverka eftervåld.

Med det anförda anser utskottet att det inte finns skäl att ta något initiativ på området, varför de aktuella yrkandena bör avslås.

I motion 2025/26:4133 (-) framför motionärerna ett antal förslag som på olika sätt tar sikte på stöd och skydd för våldsutsatta personer. När det gäller motionärernas förslag i yrkande 1 om att ideella kvinnojourer bör undantas från tillståndsplikten för skyddade boenden konstaterar utskottet att motionsyrkanden om skyddade boenden nyligen har behandlats av riksdagen efter beredning i socialutskottet och då inte vunnit bifall. Som socialutskottet noterar i sitt ställningstagande har regeringen vidtagit åtgärder för att följa upp de nya bestämmelserna om skyddade boenden; t.ex. har Statskontoret fått i uppdrag att följa upp och analysera effekterna av reformen om skyddat boende, bl.a. för idéburna aktörer som bedriver sådana boenden, samt att föreslå lämpliga åtgärder för att säkerställa att syftet med reformen uppnås. Utskottet ser med det anförda inte skäl för något initiativ i enlighet med motionärernas förslag.

När det gäller yrkande 2 i motionen som handlar om att det bör göras en översyn av livsvillkoren för personer med skyddade personuppgifter noterar utskottet inledningsvis att justitieutskottet har behandlat ett liknande förslag tidigare under mandatperioden som då avstyrktes med hänvisning till ett pågående kunskaphöjande uppdrag på området. Uppdraget är nu redovisat och utgör enligt utskottet ett viktigt kunskapsunderlag när det gäller de hinder och begränsningar som är förenade med att leva med skyddade personuppgifter. Utskottet noterar vidare att Jämställdhetsmyndigheten har ett pågående uppdrag att samordna och följa upp myndigheternas arbete med skyddade personuppgifter. Till skillnad från motionärerna ser utskottet därmed inte att det finns behov av något initiativ på området.

Inte heller ser utskottet skäl för något initiativ med anledning av motionärernas förslag i yrkande 3 om att utreda möjligheten att inrätta särskilda stödcenter för vuxna som utsatts för sexualbrott eller det som motionärerna tar upp i yrkande 6 om att ett jämlikt stöd och skydd för våldsutsatta personer med funktionsnedsättning måste säkerställas. Utskottet noterar i detta sammanhang att regeringen i den nationella strategin betonar att stöd och skydd till våldsutsatta barn och vuxna behöver fortsätta att utvecklas och vara jämlikt över hela landet. Som regeringen också understryker i strategin måste samhällets insatser vara tillgängliga och likvärdiga för alla, och insatser kan behöva utvecklas för att bättre möta behoven hos vissa grupper av våldsutsatta, exempelvis personer med funktionsnedsättning som kan ha behov av särskilt anpassat stöd. Utskottet noterar även det som regeringen lyfter fram om att specialiserat och målgruppsanpassat stöd till våldsutsatta med fördel kan utvecklas och inrättas i samverkan mellan stödverksamheter för våldsutsatta barn och vuxna. Utskottet påminner i sammanhanget även om den väl etablerade verksamheten vid Nationellt centrum för kvinnofrid.

När det gäller motionärernas förslag i yrkande 5 om att det bör införas strikt ansvar i förhållandet till barnets ålder vid sexualbrott konstaterar utskottet att motsvarande förslag nyligen har behandlats av riksdagen efter beredning i justitieutskottet och inte vunnit bifall. Utskottet ser inte skäl att frånga den tidigare bedömningen att inte ta något initiativ i frågan.

Med det anförda bör samtliga yrkanden i den aktuella motionen avslås.

Utskottet vill sammanfattningsvis framhålla att arbetet mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel utan tvekan ska vara högt prioriterat i alla delar. Regeringens nya nationella strategi mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, utnyttjande i prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck ger enligt utskottet en välkommen och tydligare inriktning för det samlade arbetet på området. Utskottet förväntar sig att strategin bidrar till ett mer effektivt våldsförebyggande arbete, förbättrat stöd till våldsutsatta samt en ökad förmåga hos berörda aktörer att tidigt upptäcka och motverka våld, förtryck och utnyttjande. Utskottet välkomnar i sammanhanget också den kvinnofridssatsning som regeringen föreslår i vårändringsbudgeten för att ytterligare stärka arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot

kvinnor vilken bl.a. omfattar medel för en nationell kampanj mot dödligt våld mot kvinnor.

Utskottet anser med det anförda att något tillkännagivande om ytterligare prioritering när det gäller frågor om att bekämpa mäns våld mot kvinnor inte är nödvändigt. Kommittémotion 2025/26:3591 (S) yrkande 17, i vilken betonas att arbetet måste vara högt prioriterat bör, därmed avslås. Även motion 2025/26:1506 (-) yrkande 1, i vilken motionären framför att arbetet mot mäns våld mot kvinnor bör intensifieras och att skyddet för våldsutsatta bör stärkas, kan enligt utskottet avslås med hänvisning till pågående arbete och de resultat som förväntas av regeringens nya nationella strategi på området.

Hedersrelaterat våld och förtryck

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. det förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Jämför reservation 6 (S, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3586 understryker Teresa Carvalho m.fl. (S) att samhället måste reagera kraftfullt mot alla former av hedersrelaterat våld och förtryck (yrkande 75). Förutom repressiva åtgärder vill motionärerna prioritera det förebyggande arbetet, bl.a. ett nationellt förebyggande program som riktar sig till pojkar och flickor som befinner sig i sammanhang där strukturer och normer kring heder är tongivande. Det finns enligt motionärerna goda exempel på sådana program som syftar till att uppnå attitydförändringar genom utbildning och förebildsarbete (yrkande 77). Ett liknande förslag finns i kommittémotion 2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 30.

I kommittémotion 2025/26:3623 framhåller Morgan Johansson m.fl. (S) vikten av att vidta åtgärder för att förhindra barnäktenskap (yrkande 26).

I motion 2025/26:2802 anser Markus Wiechel (SD) att det behövs åtgärder för att dels identifiera hedersutsatta grupper i samhället och ge dem stöd (yrkande 2), dels utöka stödet till de delar av civilsamhället som arbetar mot hedersbrott (yrkande 3).

I motion 2025/26:3065 finner Noria Manouchi (M) skäl att se över möjligheten till en årlig nationell kartläggning av utförseln av barn i hedersförtryckande syfte (yrkande 2).

Bakgrund och pågående arbete

Delmålet mot hedersrelaterat våld och förtryck

Som redogjorts för i betänkandets inledande avsnitt formulerade regeringen i budgetpropositionen för 2026 ett sjunde jämställdhetspolitiskt delmål om att hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra. Delmålet lydelse är ”Hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra. Alla, oavsett kön, ska genom hela livet ha samma rätt och möjlighet att leva sitt liv utan att begränsas av kollektivt grundade hedersnormer.”

I den skrivelse som utskottet behandlar i detta betänkande redogör regeringen för den närmare innebörden av målet och ger målkommentarer. I dessa målkommentarer anför regeringen bl.a. följande:

Delmålet består av två led. Det första leDET tydliggör vilket våldsområde som delmålet tar sikte på. Det andra leDET förtydligar rättighetsaspekten och livscyelperspektivet. Delmålet utgår från Sveriges internationella åtaganden på området och ska, i enlighet med Istanbulkonventionen, säkerställa att kultur, sedvänja, religion, tradition eller heder inte används som rättfärdigande för våld och förtryck.

- Delmålet första led slår fast att hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra. Det omfattar allas utsatthet för och utövande av hedersrelaterat våld och förtryck, oavsett kön och ålder.
- Delmålet andra led kompletterar det första genom att betona att alla, oavsett kön, genom hela livet ska ha samma rätt och möjlighet att leva sitt liv utan att begränsas av kollektivt grundade hedersnormer.

Regeringen anför vidare att hedersrelaterat våld och förtryck innebär att människor begränsas i sina liv och utsätts för påtryckningar och våld som syftar till att upprätthålla kollektivets kontroll över individen. Hedersrelaterat våld och förtryck är kopplat till hedersnormer som bygger på starka patriarkala eller heteronormativa föreställningar. Våldet och förtrycket kan ta sig många uttryck: från begränsningar i vardagen rörande klädsel, umgänge och rörelsefrihet till begränsningar i val av utbildning, arbete och äktenskap. I sin mest extrema form kan hedersnormerna leda till allvarlig brottslighet såsom t.ex. hot om våld och våld, inklusive dödligt sådant.

Nationell samordning mot hedersrelaterat våld och förtryck

Sedan den 1 januari 2026 finns den nationella samordningen mot hedersrelaterat våld och förtryck (NSHRV) hos Jämställdhetsmyndigheten. NSHRV ansvarar för att samordna det nationella arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning av flickor och kvinnor.

Uppdraget har tidigare utförts av Länsstyrelsen i Östergötlands län genom Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck (NCH) och har av regeringen förts över till Jämställdhetsmyndigheten, se bl.a. regeringsuppdrag A2024/01396.

Uppdrag om omfattningen av hedersrelaterat våld och förtryck i Sverige

Genom sitt regleringsbrev för 2026 har Jämställdhetsmyndigheten fått i uppdrag att regelbundet undersöka omfattningen av hedersrelaterat våld och förtryck i Sverige och utvecklingen av samhällets insatser på området. När det gäller omfattningen av hedersrelaterat våld och förtryck ska Jämställdhetsmyndigheten bistå Uppsala universitet (Nationellt centrum för kvinnofrid) i arbetet med att under 2026 utarbeta ett kunskaps- och metodunderlag som förberedelse för en befolkningsstudie om utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck i Sverige.

Utredningsuppdrag om ökade insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck i förskola, skola och fritidshem

Regeringen gav i mars 2025 en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder för att stärka arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan, skolan och fritidshemmet (dir. 2025:31). I uppdraget ingår bl.a. att kartlägga och analysera förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck, tystnadskultur och upprätthållande av hedersnormer och föreslå åtgärder för att motverka detta samt att analysera och föreslå åtgärder för hur personal kan få ett starkare stöd i att förebygga, upptäcka och motverka hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan, skolan och fritidshemmet.

Uppdraget ska redovisas senast den 12 augusti 2026.

Utredningsuppdrag om förbättrad integration och minskat utanförskap

Regeringen gav i juli 2025 en särskild utredare i uppdrag att sammanställa kunskap om parallella samhällsstrukturer och analysera deras konsekvenser för integrationen och utanförskapet i det svenska samhället (dir. 2025:68). Syftet är att tillhandahålla ett fördjupat kunskapsunderlag som kan bidra till regeringens arbete för att bekämpa parallella samhällsstrukturer, förbättra integrationen och minska utanförskapet i Sverige. I sammanhanget framhåller regeringen bl.a. att det inom parallella samhällsstrukturer också förekommer patriarkala och heteronormativa värderingar och hedersnormer som främst påverkar flickor och kvinnor, men även pojkar och män samt hbtqi-personer. Vissa personer med funktionsnedsättning eller andra i behov av särskilt stöd kan vara särskilt utsatta. Individer som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck kan samtidigt vara utövare av våldet.

Utredaren ska bl.a.

- kartlägga och analysera förekomsten, omfattningen och utvecklingen av parallella samhällsstrukturer i Sverige
- sammanställa kunskap om orsaker till parallella samhällsstrukturers uppkomst och fortlevnad

- sammanställa metoder och erfarenheter av arbete med att bekämpa parallella samhällsstrukturer
- analysera hur parallella samhällsstrukturer påverkar integrationen och utanförskapet i samhället
- identifiera viktiga områden för åtgärder, bedöma vilka områden och typer av åtgärder som är mest prioriterade och lämna förslag på hur arbetet mot parallella samhällsstrukturer kan stärkas.

Uppdraget ska redovisas senast den 20 augusti 2026.

Lagstiftningsåtgärder mot hedersrelaterat våld och förtryck

I syfte att motverka vissa äktenskapsformer, såsom barnäktenskap, tvångsäktenskap och månggiften, har en rad lagstiftningsåtgärder, både straffrättsliga och civilrättsliga, vidtagits. Andra åtgärder som vidtagits handlar bl.a. om att reglerna för erkännande av vissa utländska äktenskap har skärpts.

Den 1 december 2025 infördes brotten oskuldskontroll och intygande av sexuell oskuld i brottsbalken, och ett straffbelagt förbud mot oskuldsingrepp fördes in i lagen (1982:316) om förbud mot könsstympning av kvinnor och oskuldsingrepp på kvinnor.

Det har även vidtagits lagstiftningsåtgärder som mer generellt syftar till att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. I uppräknigen av försvärande omständigheter i 29 kap. 2 § brottsbalken vid bestämmande av ett brotts straffvärde har en ny punkt lagts till enligt vilken det ska särskilt beaktas om ett motiv för brottet varit att bevara eller återupprätta en persons eller familjs, släkts eller annan liknande grupps heder. Brottet hedersförtryck har också förts in i brottsbalken.

I lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) finns regler om utreseförbud för barn. Utreseförbudet är sedan den 1 juni 2024 utvidgat till att omfatta situationer där det finns en påtaglig risk för att barn förs utomlands eller lämnar Sverige och barnets hälsa eller utveckling skadas under utlandsvistelsen på grund av omständigheter som kan leda till vård enligt LVU.

Genom propositionen 2025/26:138 En särskild straffbestämmelse för psykiskt våld föreslår regeringen att ett nytt brott benämnt psykiskt våld förs in i brottsbalken. De föreslagna lagändringarna innebär vidare bl.a. att brottet psykiskt våld ska kunna ingå som ett led i barnfridsbrott, grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, olaga förföljelse och hedersförtryck. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026. Riksdagen har ställt sig bakom regeringens lagförslag (bet. 2025/26:JuU39, rskr. 2025/26:257).

I propositionen Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck (prop. 2025/26:213) föreslår regeringen bl.a. straffskärpningar, en mer heltäckande lagstiftning och bättre verktyg till de brottsbekämpande myndigheterna för att kunna utreda och lagföra brotten äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 2 juli 2026.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens lagförslag (bet. 2025/26:JuU43, rskr. 2025/26:2890).

Regionala resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck

Länsstyrelserna fick i december 2025 i uppdrag av regeringen att samordna utvecklingen av regionala resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck i hela landet (A2025/01207). Polismyndigheten har i uppdrag att bidra i arbetet samt att se över hur formerna för polisens arbete vid regionala resurscentrum bör se ut och hur det kan utvecklas. Syftet är att personer som är eller riskerar att bli utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck ska få tillgång till specialiserat och likvärdigt stöd oavsett vistelseort. Länsstyrelsen i Östergötlands län ska lämna en samlad slutredovisning av uppdraget senast den 1 mars 2028.

Budgetpropositionen för 2026

I budgetpropositionen för 2026 föreslår regeringen ökade medel till ett förstärkt arbete mot prostitution och människohandel. Vidare föreslås en ökning av det permanenta stödet till kvinno- och tjejjourer och vissa andra ideella organisationer inom brottsofferområdet för att ytterligare stötta de som har utsatts eller riskerar att utsättas för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Regeringen föreslår också medel till en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck. Satsningen syftar till att lyfta kunskapen och förbättra arbetsmetoderna i hela samhället för hur hedersvåldet och förtrycket kan förebyggas och bekämpas.

Därutöver skalar regeringen upp satsningen på regionala resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck för att alla som är eller riskerar att bli utsatta ska få specialiserat och likvärdigt stöd i hela landet. Satsningen innebär en permanent förstärkning till länsstyrelserna för deras arbete med att utveckla resurscentrum. Det tillförs också permanenta medel till kommuner och regioner för att stärka deras arbete.

Vidare avser regeringen att ta fram ett fördjupat kunskapsunderlag om religiös radikaliserings med fokus på vilken påverkan politisk islam har på individer, samhälle, integration och utanförskap.

Regeringen föreslår också ökade medel med anledning av genomförandet av en studie som belyser hur barn och unga påverkas av släktbaserade kriminella nätverk. Ökade medel föreslås också till följd av en kartläggning av barns uppväxtvillkor i utanförskapsområden.

Utskottet tillstyrkte regeringens förslag, och riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (prop. 2025/26:1 utg.omr. 13 avsnitten 5.6 och 6.6, bet. 2025/26:AU1, rskr. 2025/26:123).

Tidigare riksdagsbehandling

Motionsyrkanden om hedersrelaterat våld och förtryck behandlades av utskottet senast i betänkande 2024/25:AU9 Fördjupad uppföljning av arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Yrkandena handlade bl.a. om behovet av ett intensifierat arbete med informations-spridning om hedersproblematikens grunder och om införandet av ett jämställdhetspolitiskt delmål mot hedersrelaterat våld och förtryck.

I sitt ställningstagande (s. 21 f.) anförde utskottet sammanfattningsvis, bl.a. med hänvisning till ett antal pågående myndighets- och utredningsuppdrag, att flera av motionsförslagen låg i linje med det arbete som pågick och att vissa av förslagen kunde anses vara helt eller delvis tillgodosedda. Utskottet såg därför inte skäl att ta något initiativ med anledning av motionsyrkandena, som därmed avstyrktes. Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut (rskr. 2024/25:193).

Utskottets ställningstagande

Alla, oavsett kön, ska genom hela livet ha samma rätt och möjlighet att leva sitt liv utan att begränsas av kollektivt grundade hedersnormer. Utskottet tar starkt avstånd från en sådan föreställning om heder som strider mot principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet. Och utskottet reagerar med bestörtning på de återkommande vittnesmålen om utsattheten och följderna av hedersrelaterat våld och förtryck. Det är välkommet att det finns en bred enighet i politiken och i samhället om att det hedersrelaterade våldet och förtrycket måste upphöra och därför behöver bekämpas med full kraft.

Utskottet noterar att motionärerna i kommittémotion 2025/26:3586 (S) yrkande 75 understryker att samhället måste reagera kraftfullt mot alla former av hedersrelaterat våld och förtryck. Om detta råder det alltså ingen oenighet och utskottet konstaterar att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck har pågått under många år men bedrivits med särskild intensitet under de senaste åren. Detta återspeglas inte minst genom det faktum att regeringen har formulerat ett särskilt delmål mot hedersrelaterat våld och förtryck för att ge området ökad uppmärksamhet och synlighet, stärka kunskapen och bidra till att detta våld upphör.

Det är också viktigt att lyfta fram att detta våld och förtryck tar sig kollektiva uttryck och därför skiljer sig från andra våldsområden. Utskottet vill samtidigt vara tydligt med att detta inte hindrar att det finns tydliga beröringspunkter mellan de två delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande. För båda delmålen kan det exempelvis vara fråga om psykiskt våld, såsom kontrollerande, förtryckande och nedbrytande beteenden, och om begränsningar av individens rätt och möjlighet till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

När det gäller det förebyggande arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck som tas upp i kommittémotionerna 2025/26:3586 (S) yrkande 77 och

2025/26:3591 (S) yrkande 30 instämmer utskottet med motionärerna i att det alltid finns skäl att överväga – och eventuellt ompröva – vilka åtgärder som kan antas vara mest verkningsfulla. Utskottet konstaterar att den nationella strategin 2017–2026 syftade till att flytta fokus från att hantera våldets konsekvenser till att förebygga våld och fokusera på dess orsaker. En samlad utvärdering visar dock att ett tydligt proaktivt skifte, i enlighet med strategins ursprungliga intentioner, ännu inte har uppnåtts. Utskottet noterar att åtgärderna inte i tillräcklig utsträckning bedöms ha inriktats på de underliggande könsnormer som normaliserar och reproducerar våld.

Därför är det av stort värde att regeringen nu lägger tonvikt vid det förebyggande arbetet, bl.a. tidigt förebyggande arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive könsstympling av kvinnor. Utskottet kan inte nog understryka att det behöver bedrivas ett aktivt arbete mot de normer och värderingar som ligger till grund för hedersrelaterat våld och förtryck. Vidare instämmer utskottet med regeringen i att bl.a. förskolan och skolan kan spela en avgörande roll i att förebygga och motverka hedersnormer. Överhuvudtaget måste samhället bli bättre på att ställa frågor till barnen för att på det sättet tidigt upptäcka och sätta in åtgärder mot hedersförtrycket. Och självklart är det så att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck måste vara en integrerad del av det långsiktiga integrationsarbetet. Utskottet konstaterar att bristande integration och växande utanförskap har medfört ökande problem med parallella samhällsstrukturer, inom vilka det förekommer patriarkala och heteronormativa värderingar och hedersnormer.

När det särskilt gäller frågan om barnäktenskap, som tas upp i kommittémotion 2025/26:3623 (S) yrkande 26, instämmer utskottet givetvis med motionärerna om att politiken så långt det är möjligt ska vidta åtgärder för att sådana ska förhindras. Utskottet kan konstatera att en rad lagstiftningsåtgärder har vidtagits för att motverka vissa äktenskapsformer, så som barnäktenskap, tvångsäktenskap och månggiften. Till de senaste förändringarna hör förbättrade möjligheter för de brottsbekämpande myndigheterna att utreda och lagföra brotten äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott. Utskottet välkomnar att regeringen utöver de kraftfulla åtgärder som redan har vidtagits nu stärker lagstiftningen mot hedersrelaterat våld och förtryck och gör den mer heltäckande. Utskottet välkomnar givetvis också den nyligen presenterade handlingsplanen mot hedersrelaterat våld och förtryck 2026–2028 som har ett särskilt fokus på barns och ungas utsatthet.

När det gäller åtgärder för att identifiera hedersutsatta grupper i samhället, som föreslås i motion 2025/26:2802 (SD) yrkande 2, och det som tas upp i motion 2025/26:3065 (M) yrkande 2 om en nationell kartläggning av utförelsen av barn i hedersförtryckande syfte, vill utskottet hänvisa till ett antal pågående myndighets- och utredningsuppdrag, bl.a. att kartlägga och analysera förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck i förskola, skola och fritidshem samt sammanställa kunskap om parallella samhällsstrukturer och analysera deras konsekvenser för integrationen och utanförskapet i det svenska samhället. Utskottet vill också framhålla satsningarna i budgetpropositionen

för 2026, bl.a. på regionala resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. Det är av stor betydelse att alla som är eller riskerar att bli utsatta kan få specialiserat och likvärdigt stöd i hela landet.

När det gäller frågan om stöd till de delar av civilsamhället som arbetar mot hedersbrott, som tas upp i motion 2025/26:2802 (SD) yrkande 3, vill utskottet framhålla att det under höstens budgetberedning välkomnade en ökning av det permanenta stödet till kvinno- och tjejjourer och vissa andra ideella organisationer inom brottsofferområdet för att ytterligare stötta de som har utsatts eller riskerar att utsättas för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Med det anförda anser utskottet att regeringen bedriver ett brett och kraftfullt arbete som ligger i linje med samtliga yrkanden i detta avsnitt som får anses vara helt eller åtminstone delvis tillgodosedda och därmed bör avslås.

Reservationer

1. **En nationell strategi mot våld, förtryck och utnyttjande, punkt 1 (S, MP)**

av Adrian Magnusson (S), Johanna Haraldsson (S), Serkan Köse (S), Sofia Amløh (S), Leila Ali Elmi (MP) och Jonathan Svensson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 51,

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 18 och

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 130,
avslår motionerna

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 35,

2025/26:4133 av Lorena Delgado Varas m.fl. (-) yrkandena 4 och 7 samt

2025/26:4140 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 1 och 2 samt
lägger skrivelse 2025/26:245 till handlingarna.

Ställningstagande

Det har i alla tider och samhällen funnits män som använt våld för att straffa och kontrollera sin omgivning, och våldet är den yttersta konsekvensen av att vi alltså lever i ett ojämnt samhälle. För att bekämpa våldet måste därför insatser göras både mot de normer och värderingar som våldet ger uttryck för och mot de enskilda män som begår brott.

Under de senaste åren har också viktiga steg tagits. Sverige har fått fler poliser, med bättre verktyg, och lagstiftningen har skärpts när det gäller mäns våld. Samtyckeslagen, som gjort det tydligare att sex som inte är frivilligt är förbjudet, utgör en av milstolparna och har inneburit ett paradigmskifte i synen på våldtäkt.

Men det räcker inte – en nollvision för mäns våld mot kvinnor och barn skulle utgöra en tydlig signal om att samhället behöver kraftsamla ytterligare och vara ett viktigt styrmedel i det fortsatta arbetet. Regeringens nya nationella strategi mot våld, förtryck och utnyttjande är ett viktigt steg i rätt riktning, men till skillnad från utskottet anser vi att den är otillräcklig och vi saknar viktiga perspektiv.

Vi anser med det anförda att regeringen bör vidta åtgärder för att införa en nollvision för mäns våld mot kvinnor och barn.

2. En nationell strategi mot våld, förtryck och utnyttjande, punkt 1 (C)

av Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 35 och

2025/26:4140 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 1 och 2, avslår motionerna

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 51,

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 18,

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 130 och

2025/26:4133 av Lorena Delgado Varas m.fl. (-) yrkandena 4 och 7 samt lägger skrivelse 2025/26:245 till handlingarna.

Ställningstagande

Jag ställer mig bakom den nationella strategin som helhet. Det är mycket angeläget att det tas ett helhetsgrepp om det stora samhällsproblem som mäns våld mot kvinnor utgör. Som regeringen har anfört utsätts kvinnor i betydligt högre grad än män för sexualbrott och för fysiskt våld eller hot i nära relationer. Men även om strategin i det stora hela har en väl motiverad inriktning och struktur fattas det enligt min mening vissa perspektiv och insatser.

Enligt regeringens skrivelse ska insatserna för att nå de jämställdhetspolitiska delmålen mot våld, förtryck och utnyttjande inriktas på fem strategiska områden. För att detta arbete ska bli verkligt meningsfullt och göra största möjliga nytta anser jag att dessa fem områden måste kompletteras dels med ett tydligare könsperspektiv och konkreta insatser som stärker kvinnor och flickor, dels med perspektiv som rör hedersrelaterat våld och förtryck samt diskriminering. Jag anser därför att regeringen bör vidta åtgärder för att komplettera strategin enligt ovanstående.

Liksom utskottet noterar jag att regeringen har gett ett antal myndigheter i uppdrag att delta i en nationell samverkansstruktur för att stödja genomförandet av den nationella strategin. Det är ett steg på vägen men till skillnad från utskottet anser jag att det krävs mer för att få till en samverkan mellan myndigheter som verkligen gör skillnad. Jag anser därför att regeringen bör vidta ytterligare åtgärder för en förbättrad samverkan mellan olika aktörer såsom polis, socialtjänst och skola i arbetet med att förebygga och upptäcka hedersproblematik.

3. **Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel, punkt 2 (S, MP)**

av Adrian Magnusson (S), Johanna Haraldsson (S), Serkan Köse (S), Sofia Amloh (S), Leila Ali Elmi (MP) och Jonathan Svensson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkandena 52–54 och 74,

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 17, 26 och 29,

2025/26:3592 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 5 och

2025/26:3646 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 18 och 21 samt avslår motionerna

2025/26:1506 av Jamal El-Haj (-) yrkande 1,

2025/26:2747 av Annika Strandhäll (S) yrkande 7,

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 14, 21, 22, 27 och 32 samt

2025/26:4133 av Lorena Delgado Varas m.fl. (-) yrkandena 1–3, 5 och 6.

Ställningstagande

Som utskottet lyfter fram måste mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel bekämpas på bred front och med full kraft. Regeringens nya nationella strategi mot våld, förtryck och utnyttjande ger givetvis en viktig grund för arbetet framåt. Det pågående arbetet på området är också angeläget men uppvisar enligt vår mening samtidigt begränsningar i flera avseenden.

Till skillnad från utskottet menar vi att än mer behöver göras och att ytterligare insatser krävs, inte minst för att förstärka det tidiga våldsförebyggande arbetet mot dem som har förhöjd risk att utöva våld samt gentemot dem som har utsatt en närstående för våld. Därutöver ser vi att det finns problem med att rättssystemet kan användas av våldsutövare som ett verktyg för fortsatt kontroll av den våldsutsatta och att myndigheterna och domstolarna därmed kan bli våldsutövarnas förlängda arm.

Med det anförda anser vi att regeringen, för att komma till rätta med de nuvarande bristerna på området, bör vidta åtgärder för att

- införa ett nationellt våldsförebyggande program
- införa ett program för män som utövar våld
- tillsätta en kriskommission för att bekämpa mäns våld mot kvinnor
- öka forskning och utbildning om våld i ungas parrelationer

- prioritera kampen mot mäns våld mot kvinnor
- införa ett kvinnofridsstöd i form av ett flyttstöd vid våld i nära relationer
- göra en översyn för att förebygga och stoppa institutionellt, myndighetsunderstött och rättsligt våld
- den nationella åtgärdsplanen mot våld i nära relation också ska inkludera åtgärder för att kartlägga, förebygga och bekämpa att våld i familjen osynliggörs inom det familjerättsliga området.

4. Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel, punkt 2 (V)

av Cicie Weidby (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 14,

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkandena 52, 54 och 74,

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 26 och 29,

2025/26:3592 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 5 och

2025/26:3646 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 18 och 21 samt

avslår motionerna

2025/26:1506 av Jamal El-Haj (-) yrkande 1,

2025/26:2747 av Annika Strandhäll (S) yrkande 7,

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 21, 22, 27 och 32,

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 53,

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 17 och

2025/26:4133 av Lorena Delgado Varas m.fl. (-) yrkandena 1–3, 5 och 6.

Ställningstagande

Som utskottet lyfter fram måste mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel bekämpas på bred front och med full kraft. Regeringens nya nationella strategi mot våld, förtryck och utnyttjande ger givetvis en viktig grund för arbetet framåt. Det pågående arbetet på området är också angeläget men uppvisar enligt min mening samtidigt begränsningar i flera avseenden.

Till skillnad från utskottet menar jag att än mer behöver göras och att ytterligare insatser krävs, inte minst för att förstärka det tidiga våldsförebyggande arbetet mot dem som har förhöjd risk att utöva våld samt gentemot dem som har utsatt en närstående för våld. Därutöver ser jag att det finns problem med att rättssystemet kan användas av våldsutövare som ett verktyg

för fortsatt kontroll av den våldsutsatta och att myndigheterna och domstolarna därmed kan bli våldsutövarnas förlängda arm. Ett tydligare fokus måste läggas på att stoppa det s.k. eftervåldet, alltså kränkande eller våldsamma handlingar som utförs efter det att en relation har upphört.

Med det anförda anser jag att regeringen, för att komma till rätta med de nuvarande bristerna på området, bör vidta åtgärder för att

- införa ett nationellt våldsförebyggande program
- tillsätta en kriskommission för att bekämpa mäns våld mot kvinnor
- öka forskning och utbildning om våld i ungas parrelationer
- införa ett kvinnofridsstöd i form av ett flyttstöd vid våld i nära relationer
- göra en översyn för att förebygga och stoppa institutionellt, myndighetsunderstött och rättsligt våld
- kartlägga eftervåld och öka samverkan med relevanta myndigheter för att stoppa det eftervåld som drabbar tusentals varje år.

5. Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel, punkt 2 (C)

av Martina Johansson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 14, 21, 22, 27 och 32 samt

avslår motionerna

2025/26:1506 av Jamal El-Haj (-) yrkande 1,

2025/26:2747 av Annika Strandhäll (S) yrkande 7,

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkandena 52–54 och 74,

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkandena 17, 26 och 29,

2025/26:3592 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 5,

2025/26:3646 av Joakim Järrebring m.fl. (S) yrkandena 18 och 21 samt

2025/26:4133 av Lorena Delgado Varas m.fl. (-) yrkandena 1–3, 5 och 6.

Ställningstagande

Mäns våld mot kvinnor är ett akut och brett samhällsproblem. Ändå väger våldsamma mäns integritet ofta tyngre än kvinnors trygghet och säkerhet. Kvinnors fundamentala mänskliga rättigheter åsidosätts. Detta måste upphöra. Att få ett samordnat stöd är helt avgörande i beslutet att våga lämna en farlig relation för många kvinnor. Ett sådant stöd finns inte i dag. Ett tydligare fokus

måste läggas på att stoppa det s.k. eftervåldet, alltså kränkande eller våldsamma handlingar som utförs efter det att en relation har upphört. Därutöver ser jag ett behov av att utveckla det våldsförebyggande arbetet samt arbetet mot människohandel och prostitution som är en av de värsta formerna av mäns våld mot kvinnor.

Som utskottet lyfter fram måste mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och utnyttjande i prostitution och människohandel bekämpas på bred front och med full kraft. Regeringens nya nationella strategi mot våld, förtryck och utnyttjande ger en god grund för arbetet framåt. Det pågående arbetet på området är också angeläget men uppvisar enligt min mening samtidigt begränsningar i flera avseenden. Till skillnad från utskottet menar jag att än mer behöver göras och att ytterligare insatser krävs. Jag anser därför att regeringen, för att komma till rätta med de nuvarande bristerna på området, bör vidta följande åtgärder:

- Kartlägga eftervåld och öka samverkan med relevanta myndigheter för att stoppa det eftervåld som drabbar tusentals varje år.
- Ge Nationellt centrum för kvinnofrid långsiktiga förutsättningar och uppdrag att kunna verka som ett nationellt kompetenscentrum i arbetet mot mäns våld mot kvinnor.
- Inrätta en nationell hjälplinje för unga personer som utsätts för eller utsätter andra i sin relation för våld.
- Ge Jämställdhetsmyndigheten ett tydligt uppdrag om att sprida information om den svenska sexköpslagen för att motverka den negativa utvecklingen av synen på samtycke, hos unga i allmänhet och unga män i synnerhet.
- Stärka arbetet mot människohandel och inrätta en nationell stödlinje för människor som är utsatta för människohandel.

6. Hedersrelaterat våld och förtryck, punkt 3 (S, MP)

av Adrian Magnusson (S), Johanna Haraldsson (S), Serkan Köse (S), Sofia Amløh (S), Leila Ali Elmi (MP) och Jonathan Svensson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkandena 75 och 77,

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 30 och

2025/26:3623 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 26 och

avslår motionerna

2025/26:2802 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 2 och 3 samt

2025/26:3065 av Noria Manouchi (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Det hedersrelaterade våldet och förtrycket måste upphöra och samhället måste reagera kraftfullt mot alla former av hedersrelaterat våld och förtryck. Under det senaste decenniet har ett flertal viktiga steg tagits, inte minst när det gäller straffskärpningar.

Framåt är det viktigt att arbetet fortsätter, också med andra verktyg än de rent repressiva. Här är bildning och samhällsgemenskap viktiga nyckelfaktorer. Tid och resurser måste prioriteras till utbildning och fortbildning för vuxna som på olika sätt kan komma i kontakt med barn och unga som utsätts för hedersvåld. Liksom utskottet noterar vi förvisso att regeringen formulerat ett delmål mot hedersrelaterat våld och förtryck, men till skillnad från vad som verkar vara utskottets uppfattning anser vi inte att det följts upp med tillräckligt kraftfulla åtgärder. Vi anser därför att regeringen måste vidta ytterligare åtgärder för att visa att samhället agerar kraftfullt mot alla former av hedersrelaterat våld och förtryck.

Vidare vill vi se ett nationellt förebyggande program som syftar till att uppnå attitydförändringar bland unga killar och tjejer som lever i hederskulturer – ett exempel på en sådan verksamhet är Shanazi hjältar som startade i Linköping och som nu också finns etablerade i Gävle kommun. Med det anförda anser vi att regeringen bör ta initiativ till ett nationellt förebyggande program som riktar sig mot unga som befinner sig i sammanhang där strukturer och normer kring heder är tongivande.

Avslutningsvis anser vi att regeringen bör vidta ytterligare åtgärder för att förhindra barnäktenskap.

Särskilda yttranden

1. Särskilt yttrande (S)

Adrian Magnusson (S), Johanna Haraldsson (S), Serkan Köse (S), Sofia Amløh (S) och Jonathan Svensson (S) anför:

Vi välkomnar regeringens nationella strategi mot våld, förtryck och utnyttjande som är ett viktigt steg i rätt riktning, men den är otillräcklig och det behövs fler åtgärder.

Vi kommer därför att fortsätta driva frågorna framåt och verka för ett vidgat perspektiv och åtgärder med sikte bl.a. på eftervåldets konsekvenser och omfattning, frågor om vårdnadsöverflyttning, ekonomiskt våld i form av utdragna bodelningsprocesser samt svårigheten för våldsutsatta kvinnor och barn att hitta nytt boende. Ett flertal av dessa frågor tas upp i förslag i kommittémotionerna 2025/26:3586 (S), 2025/26:3646 (S) och 2025/26:3650 (S), vilka har behandlats av justitieutskottet respektive civilutskottet och vi hänvisar till Socialdemokraternas reservationer i betänkandena 2025/26:JuU12 Våldsbrott och brottsoffer, 2025/26:CU12 Familjerätt, 2025/26:CU14 Hyresrätt m.m. och 2025/26:CU18 Bostadspolitik.

Vi återkommer till dessa viktiga frågor i andra sammanhang.

2. Särskilt yttrande (SD)

Magnus Persson (SD), Sara Gille (SD), Mats Arkhem (SD) och Ulf Lindholm (SD) anför:

Vi tycker att regeringens strategi mot våld, förtryck och utnyttjande innehåller många centrala delar för det långsiktiga arbetet framåt, och står därför bakom den.

Vi menar dock att mer behöver göras och vi kommer att fortsätta driva arbetet framåt med ett tydligt fokus på vad som faktiskt ger resultat för de utsatta, och på hur hederskultur begränsar kvinnor och flickors frihet. I kommande politiska samarbeten kommer vi bl.a. att lyfta fram behovet av att tidigare upptäcka barn och unga som lever under hot, kontroll och hedersförtryck, vikten av ett tydligare fokus på att stoppa återfall hos våldsutövare, bättre uppföljning av vilka insatser som faktiskt fungerar, starkare koppling mellan arbetet mot prostitution, människohandel och organiserad brottslighet samt att svensk lag, jämställdhet och individens frihet alltid ska stå över kulturella och religiösa normer.

Vi återkommer således till dessa viktiga frågor i andra sammanhang.

3. Särskilt yttrande (V)

Ciczie Weidby (V) anför:

Jag välkomnar regeringens nationella strategi mot våld, förtryck och utnyttjande som är ett viktigt steg i rätt riktning, men den är otillräcklig och det behövs fler åtgärder.

Jag kommer därför att fortsätta driva frågorna framåt och verka för ett vidgat perspektiv och åtgärder med sikte bl.a. på att kvinno- och tjejjourer får en långsiktig och öronmärkt finansiering, att det finns skyddade boenden tillgängliga i hela landet och att motverka myndighetsunderstött och rättsligt våld mot barn. Ett flertal av dessa frågor tas upp i förslag i partimotion 2025/26:2782 (V) och kommittémotionerna 2023/24:2778 (V), 2024/25:1925 (V) och 2025/26:320 (V), vilka har behandlats av civilutskottet respektive socialutskottet och jag hänvisar till Vänsterpartiets reservationer i betänkandena 2023/24:SoU6 Stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende, 2024/25:SoU20 Socialtjänstens ansvar för våldsutsatta m.m., 2024/25:CU4 Tryggare hem för barn och 2025/26:CU12 Familjerätt.

Jag kommer också att verka för att hedersrelaterat våld och förtryck bekämpas kraftfullt, utan att bryta loss frågan från den strukturella förståelsen av mäns våld mot kvinnor.

Jag återkommer således till dessa viktiga frågor i andra sammanhang.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2025/26:245 Frihet från våld, förtryck och utnyttjande – En nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, utnyttjande i prostitution och människohandel samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Följdmotionerna

2025/26:4133 av Lorena Delgado Varas m.fl. (-):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ideella kvinnojourer ska undantas från tillståndsplikten för skyddade boenden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra en översyn av livsvillkoren för personer med skyddade personuppgifter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att inrätta särskilda stödcenter för vuxna utsatta för sexualbrott, motsvarande barnahus, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör permanenta polisens arbete med att punktmarkera våldsamma högriskmän och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör införa ett strikt ansvar för barns ålder vid sexualbrott och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa jämlikt stöd och skydd för våldsutsatta personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra plats för representanter från kvinnojourer i kvinnofridsrådet och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:4140 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att komplettera de fem strategiska områdena med ett tydligare könsperspektiv och konkreta insatser som stärker kvinnor och flickor och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomgående komplettera de fem strategiska områdena med perspektiv som rör hedersrelaterat våld och förtryck samt diskriminering och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:1506 av Jamal El-Haj (-):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera arbetet mot mäns våld mot kvinnor och stärka skyddet för våldsutsatta och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2747 av Annika Strandhäll (S):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en permanent stödlinje för unga som utsätts för våld i parrelationer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2802 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att identifiera hedersutsatta grupper i samhället och ge dem stöd och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka stödet till de delar av civilsamhället som arbetar mot hedersbrott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kartlägga eftervåld och öka samverkan med relevanta myndigheter för att stoppa det eftervåld som drabbar tusentals varje år och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) ges långsiktiga förutsättningar och uppdrag för att kunna verka som ett nationellt kompetenscentrum i arbetet mot mäns våld mot kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en nationell hjälplinje för unga personer som utsätts för eller utsätter andra i sin relation för våld och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jämställdhetsmyndigheten bör få ett tydligt uppdrag om att sprida information om den svenska sexköpslagen för att motverka den

negativa utvecklingen av synen på samtycke, hos unga i allmänhet och unga män i synnerhet, och tillkännager detta för regeringen.

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet mot människohandel bör stärkas och att en nationell stömlinje för människor som är utsatta för människohandel inrättas och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samverkan mellan myndigheter såsom polis, socialtjänst och skola behöver stärkas i hela landet för att bättre upptäcka och förebygga hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3065 av Noria Manouchi (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till en årlig nationell kartläggning av utförseln av barn i hedersförtryckande syfte och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S):

51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en nollvision om mäns våld mot kvinnor och barn och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt våldsförebyggande program och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett program för män som utövar våld, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en kriskommission för att bekämpa mäns våld mot kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
74. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ökad forskning och utbildning gällande våld i ungas parrelationer och tillkännager detta för regeringen.
75. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.
77. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt förebyggande program som riktar sig mot unga som befinner sig i sammanhang där strukturer och normer kring heder är tonsättande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mäns våld mot kvinnor och tillkännager detta för regeringen.

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nollvision om mäns våld mot kvinnor och barn och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvinnofridsstöd vid våld i nära relationer och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om våld i ungas parrelationer och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3592 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jämställdhet och mäns våld mot kvinnor och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3623 av Morgan Johansson m.fl. (S):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förhindra barnäktenskap och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3645 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

130. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nollvision för mäns våld mot kvinnor och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3646 av Joakim Järrebring m.fl. (S):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn för att förebygga och stoppa institutionellt, myndighetsunderstött och rättsligt våld och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den nationella åtgärdsplanen mot våld i nära relation också ska inkludera åtgärder för att kartlägga, förebygga och bekämpa att våld i familjen osynliggörs inom det familjerättsliga området, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.